

**Голові разової спеціалізованої вченої
ради Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
професору Миколі КОВАЛЕНКУ,
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022**

Рецензія

офіційного рецензента – професора кафедри публічної політики
ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна, доктора наук з державного управління,
професора Крутій Олени Миколаївни на дисертаційну роботу
Васильковського Олександра Тимофійовича «Механізми взаємодії органів
публічного управління з громадськістю», подану на здобуття наукового
ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та
адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та
адміністрування»

Обґрунтування вибору теми дослідження.

Актуальність рецензованого дисертаційного дослідження на тему
«Механізми взаємодії органів публічного управління з громадськістю»
полягає у характері розвитку управлінських і соціально-економічних
процесів в Україні, певним чином відображає в даний час загальносвітові
кризові тенденції, періодична нездатність державного апарату отримувати
інформацію від суспільства і адекватно на неї реагувати, загострення
недовіри між владою і громадянами, впевненість значної частини членів
суспільства в тому, що існуюча офіційна структура публічного управління
не тільки не сприяє консолідації загальнонаціональних інтересів, а й
реалізації різних індивідуальних інтересів і потреб, надмірна
бюрократизація державних органів, високий рівень корупції, нехтування
інтересами суспільства – вимагають формування нової, більш цілісної,

перспективної та ефективної моделі взаємодії між органами публічного управління та громадськістю. Загальний характер функціонування цієї моделі повинен полягати в розширенні практики залучення громадян у процес прийняття і реалізації державних рішень. Через активізацію прозорого і спільного процесу зворотного зв'язку така модель покликана забезпечити ефективне використання своїх ресурсів (економічних, фінансових, технічних, інформаційних, політичних, дипломатичних, інтелектуальних, інноваційних, організаційних та ін.) для вирішення соціально-економічних проблем і більш точне визначення пріоритетів державної політики.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження є складовою частиною наукової теми Навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна: «Організаційно-правовий механізм модернізації публічного управління відповідно до стандартів «good governance»» (номер державної реєстрації 0116U007248). Внеском здобувача є теоретичне обґрунтування концептуальної моделі взаємодії органів публічного управління з громадськістю.

Характеристика основних положень роботи.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Повний обсяг дисертації – 250 сторінок, в т.ч. 8 рисунків і 10 таблиць, список використаних джерел (291 найменувань) – на 29 сторінках. Структура дисертації Васильковського О.Т. не викликає заперечень. Виклад змісту дисертації науково лаконічний, логічний та зрозумілий.

У вступі дуже чітко обґрунтовано зовнішній контекст, який пояснює актуальність теми, було визначено мету дисертації, 6 завдань, об'єкт і предмет дослідження, використані для цього методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів дисертації, визначено особистий внесок здобувача під час виконання дисертаційного

дослідження, наведено перелік наукових публікацій здобувача за темою дисертації, подано відомості щодо апробації отриманих результатів та їх впровадження у навчальний процес, наукову та практичну діяльність, встановлено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

У першому розділі аналізується рівень наукової розробленості теми дослідження. Визначено основні концептуальні інструменти, спрямовані на взаємодію органів державного управління з громадськістю. Визначено характер і форму взаємодії органів державного управління з громадськістю. Визначено основні складові механізму взаємодії органів публічного управління та громадськості.

У другому розділі аналізується поточна ситуація взаємодії органів публічного управління з громадськістю. Розглянуто, як у цифровій реальності змінюються форми та методи взаємодії органів публічного управління з громадськістю. Вивчено зарубіжний досвід використання механізму взаємодії органів публічного управління з громадськістю. Досліджено взаємодію органів публічного управління та громадськості Харківської області в комунікаційних просторах.

У третьому розділі йдеться про вдосконалення взаємодії органів публічного управління з громадськістю. Виявлено тенденції та зміни у взаємодії органів публічного управління та громадськості, зумовлені процесом цифровізації. Запропоновано концептуальну модель взаємодії органів публічного управління та громадськості та з'ясовано її вплив на ефективність публічного управління та напрямки вдосконалення його складових.

Найважливіші наукові результати, що містяться в дисертації.

Рецензентом відзначаються такі особливо значущі наукові результати, що мають наукову новизну та мають вплив на практику державного управління:

1) Уперше теоретично обґрунтовано концептуальну модель взаємодії органів публічного управління з громадськістю, яка на відміну від існуючих

передбачає наявність рівноправної можливості ініціації взаємодії як органами публічного управління, так і громадськістю та отримання зворотного зв'язку, спирається на загальнометодологічні принципи, включає чітку деталізацію цілей, завдань, умов, комплексне використання механізмів взаємодії, спрямована на забезпечення стійкого прогресивного розвитку системи публічного управління, забезпечує максимальне спрощення та прискорення процедур взаємодії громадян з державою;

2) Удосконалено:

- напрями розвитку інформаційно-комунікативного механізму взаємодії органів публічного управління з громадськістю шляхом використання запропонованої моделі комунікації органів публічного управління з громадськістю, а також оптимізації суб'єктів комунікаційної взаємодії, які мають бути інформаційно відкриті та доступні;

- підхід до здійснення партисипативного механізму взаємодії органів публічної управління з громадськістю, в частині: розвитку інститутів інтернет-демократії та активізації залучення громадськості до оцінки якості публічного управління, надання громадськості прав та можливості формувати законодавчий порядок денний, висувати свої проекти та визначати пріоритетні напрямки діяльності влади, створення системи громадських рейтингів органів публічного управління;

- функціонування механізму громадського контролю, шляхом включення до кола суб'єктів громадського контролю представників місцевого самоврядування, закріплення у законодавстві поняття «урахування результатів громадського контролю», впровадження інституту громадянського вето в Україні;

3) Дістали подальшого розвитку:

– понятійний апарат публічного управління шляхом уточнення сутності поняття «взаємодія органів публічної управління з громадськістю» це процес об'єднання зусиль взаємодіючих сторін, що реалізуються у відкритому обміні інформацією, досвідом, діяльністю, кожен з учасників

цього процесу вибудовує власну стратегію її реалізації уникаючи взаємовиключення, нав'язування власної пріоритетності по відношенню один до одного, з метою врахування потреб та інтересів громадян, захисту їх прав і свобод при формуванні та реалізації державної політики;

– понятійний апарат публічного управління шляхом уточнення сутності поняття «партисипативний механізм взаємодії органів публічного управління з громадськістю» визначено через сукупність принципів, форм і методів діяльності органів публічної управління з організації та поглиблення узгодженої взаємодії з громадськістю, спрямованого на забезпечення вільного обміну інформацією, стимулювання активної участі населення (в різних формах і методах) у підготовці та реалізації рішень урядових і державних структур, залучення його до більш активної боротьби з корупційними стратегіями та контролю над виконавчими органами;

– напрями застосування світового досвіду взаємодії органів публічного управління з громадськістю в Україні, який передбачає підвищення інформаційної мобільності публічного управління, застосування партисипативних технологій, громадського контролю, краудсорсингу, електронних петицій та громадських консультацій.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Аналіз двох анотацій, тексту дисертації та змісту фахових публікацій дисертанта дає мені змогу зробити висновок про достатню наукову обґрунтованість та достовірність результатів, отриманих у результаті проведеного дослідження. Усі наукові положення, висновки та рекомендації належним чином обґрунтовані та підкріплені теоретичними положеннями. Вони відповідають меті та завданням дисертаційної роботи, що забезпечується адекватністю обраних для дослідження методів. Вірогідність наукових результатів та висновків дисертаційної роботи забезпечується достатнім рівнем апробації та високим рівнем наукових видань, в яких опубліковано результати дисертаційного дослідження.

Апробація дисертації та публікації.

Основні положення та ідеї дисертаційної роботи апробовано на низці науково-комунікативних заходах, а саме на Міжнародній конференції «Приватно-правові та публічно-правові відносини: проблеми теорії та практики»(м. Маріуполь, 24 вересня 2021 року), Міжнародна наукова конференція «Сучасні стратегії сталого розвитку держави і суспільства в контексті глобальних викликів» : матеріали конференції (28-29 грудня 2021 м. Влоцлавек, Республіка Польща). Науково-практична конференція «Сучасна наука: світові тенденції, технології та інновації» (м. Івано-Франківськ, 24-25 грудня 2021 р.), Міжнародна наукова конференція «Вплив європеїзації на публічне управління та адміністрування в Україні» (5–6 жовтня 2022 року м. Рига, Латвійська Республіка», XII Міжнародна наукова конференції «Наукові дослідження: парадигма інноваційного розвитку» (28 вересня 2022 р. Прага, Чехія), XIV Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку» (07 жовтня 2021 р. м. Київ).

Результати дисертаційної роботи повністю висвітлено у 13 наукових працях, зокрема – у 7 статтях у фахових виданнях з державного управління та у низці матеріалів конференцій.

Практична значущість результатів дисертаційного дослідження полягає у тому, що окремі положення та висновки дисертаційного дослідження знайшли практичне застосування. Сформульовані в дисертації положення, висновки та рекомендації мають практичне значення й адресну спрямованість, що підтверджують відповідні довідки про впровадження результатів дослідження. Вони, зокрема, використані Київською обласною радою при підготовці Рішення «Про внесення змін до Стратегії розвитку Київської області на 2020-2027 роки» (довідка від 17.04.2019 р. № 178/69-02), а також у діяльності Харківської районної ради, при розробці Програми економічного і соціального розвитку Харківського району на 2020 рік (довідка від 23.10.2020 р. №02-19/893). Впроваджені в учбовий процес

напряму підготовки «Публічне управління та адміністрування» кафедри публічного адміністрування у сфері цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України. (акт від 21.08.2020 р. № 20).

Дотримання академічної доброчесності.

Аналіз дисертаційної роботи та публікацій автора не виявив порушень академічної доброчесності, елементів фальсифікації чи фабрикації тексту.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

1. Дисертантом проаналізовано реалізацію механізмів взаємодії органів публічної управління з громадськістю (інформаційно-комунікаційного, партисипативного, краудсорсингу, громадського контролю) однак недостатньо наведено аргументації з приводу того, чому здобувач аналізує саме ці напрями для формування свого бачення з розробки власних механізмів реалізації, як авторських пропозицій.

2. Практичне значення одержаних у роботі результатів дійсно є підґрунтям для подальших досліджень і безпосереднього вдосконалення цього процесу, але, на жаль, дисертація не містить чітких вказівок на те, як отримані в ній результати використати у повоєнному і післявоєнному відновленні України, також автором не надано власної оцінки, коли запропонована концептуальна модель взаємодії органів публічного управління з громадськістю буде здатна ефективно працювати в Україні.

У цілому вказані зауваження не знижують наукової та практичної цінності отриманих результатів, а також не впливають на мою загальну високу оцінку рецензованого дисертаційного дослідження.

Загальні висновки.

Рецензована дисертація Васильковського Олександра Тимофійовича є завершеною науково-дослідною роботою, має наукову новизну і практичну значущість. Зміст повністю відображає основні наукові положення дисертації. Сама дисертація оформлена відповідно до чинних вимог, написана науковим стилем і грамотною українською мовою. Стил викладу

матеріалу науковий, логічний, виважений та зрозумілий. Дисертація читається легко, викликає зацікавленість досліджуваною проблематикою.

Дисертаційна робота Васильковського Олександра Тимофійовича «Механізми взаємодії органів публічного управління з громадськістю» за актуальністю, змістом та повнотою викладу її результатів у публікаціях здобувачки, обсягом і якістю оформлення відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Вважаю, що Васильковський Олександр Тимофійович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний рецензент – доктор наук з
державного управління, професор,
професор кафедри публічної політики
ННІ «Інститут державного управління»
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

Олена КРУТІЙ

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 10:38:16 11.03.2024

Назва файлу з підписом: Рецензія Крутій.docx.sig
Розмір файлу з підписом: 36.1 КБ

Назва файлу без підпису: Рецензія Крутій.docx.sig
Розмір файлу без підпису: 31.6 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: КРУТІЙ ОЛЕНА МИКОЛАЇВНА

П.І.Б.: КРУТІЙ ОЛЕНА МИКОЛАЇВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2172901404

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 10:30:48
06.03.2024

Сертифікат виданий: АЦСК АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Серійний номер: 248197DDFAB977E5040000005F5B0E011DC83E04

Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301

Серійний номер носія особистого ключа: 014

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Кваліфікований

Тип контейнера: Підпис та дані в одному файлі (CADES enveloped)

Формат підпису: 3 позначкою часу від ЕП (CADES-T)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2024.03.01 13:00

Голові разової спеціалізованої вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна професору Миколі КОВАЛЕНКУ, майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

Рецензія

офіційного рецензента – професора кафедри публічної політики ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, доктора наук з державного управління, професора Бублія Максима Петровича на дисертаційну роботу Васильковського Олександра Тимофійовича «Механізми взаємодії органів публічного управління з громадськістю», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Обґрунтування вибору теми дослідження.

Формування нового типу відносин в суспільстві пов'язане з процесами демократизації політичної системи і розвитку суспільства, яке характеризується в ХХІ столітті як «інформаційне суспільство». Звичайно, в умовах, коли ще не склалися правила і традиції цивілізованих політичних і правових відносин, не завжди усвідомлюється і проявляється потреба у встановленні постійних зв'язків з громадськістю і у органів влади, і у суб'єктів громадянського суспільства. Однак об'єктивні потреби та інтереси людей в процесі їх реалізації диктують необхідність налагодження партнерських відносин між державою і суспільством, участі суспільства в опрацюванні та прийнятті державних рішень. Демократична держава не може виконувати свої функції, не взаємодіючи з громадянським суспільством і пересічними громадянами, не враховуючи громадську думку

при вирішенні тих чи інших життєво важливих завдань. У цих умовах функції і методи примусу і диктату в діяльності держави поступаються позиціями узгодженню інтересів і координації зусиль різних груп населення і організацій у вирішенні тих чи інших питань, виробленні загальної лінії і стратегії дій. Більш того, від ступеня взаємодії державних органів влади, управління і суспільства залежить стабільність і рівновага всієї держави як системи. Разом це вказує на безумовну актуальність піднятої теми рецензованого дисертаційного дослідження Васильковського О.Т.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційну роботу виконано в межах наукової теми Навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна: «Організаційно-правовий механізм модернізації публічного управління відповідно до стандартів «good governance»» (номер державної реєстрації 0116U007248). Особистий внесок здобувача у виконання науково-дослідної роботи полягає у науково-теоретичному концептуальній моделі взаємодії органів публічного управління з громадськістю.

Характеристика основних положень роботи.

Дисертаційна робота складається з двох анотацій, вступу, трьох розділів з 9-ма параграфами і висновків до кожного розділу, кінцевих висновків, списку використаних джерел та додатків. Структура дисертації Васильковського О.Т. чітка і доречна, не викликає зауважень.

Вступ містить просте і одночасно глибоке пояснення зовнішнього контексту, яке пояснює актуальність теми. Визначено мету дисертації, сформульовано завдання, об'єкт і предмет дослідження і відповідні методи і застосовану методологію дослідження. Детально виписано наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів дисертації здобувача. Подано перелік наукових публікацій здобувача за темою дисертації. Наведено відомості щодо апробації отриманих результатів та їх впровадження у навчальний процес, наукову та практичну діяльність.

Зазначено зв'язок роботи з науковими програмами, планами та темами.

У першому розділі проведено аналіз ступеня наукової розробленості теми дослідження. Визначено ключовий понятійний апарат, спрямований на взаємодію органів публічного управління з громадськістю. Визначено сутність та форми взаємодії органів публічного управління з громадськістю. Обґрунтовано основні складові механізмів взаємодії органів публічного управління з громадськістю.

У другому розділі проаналізовано сучасний стан взаємодії органів публічного управління з громадськістю. Розглянуто як змінились форми і способи взаємодії органів публічного управління у цифровій реальності з громадськістю. Досліджено закордонний досвід використання механізмів взаємодії органів публічного управління з громадськістю. Критично розглянуто взаємодію органів публічного управління з громадськістю Харківської області в комунікаційному просторі.

У третьому розділі було розглянуто удосконалення взаємодії органів публічного управління з громадськістю. Визначено тенденції та тренди змін у взаємодії органів публічного управління та громадськості, обумовлених процесами цифровізації. Представлено концептуальну модель взаємодії органів публічного управління з громадськістю та з'ясовано її вплив на ефективність публічного управління та напрями удосконалення її складових.

Найважливіші наукові результати, що містяться в дисертації.

Рецензентом відзначаються такі особливо значущі наукові результати, що мають наукову новизну та мають вплив на практику державного управління:

1) Уперше теоретично обґрунтовано концептуальну модель взаємодії органів публічного управління з громадськістю, яка на відміну від існуючих передбачає наявність рівноправної можливості ініціації взаємодії як органами публічного управління, так і громадськістю та отримання зворотного зв'язку, спирається на загальнометодологічні принципи, включає чітку деталізацію цілей, завдань, умов, комплексне використання механізмів

взаємодії, спрямована на забезпечення стійкого прогресивного розвитку системи публічного управління, забезпечує максимальне спрощення та прискорення процедур взаємодії громадян з державою;

2) Удосконалено:

- напрями розвитку інформаційно-комунікативного механізму взаємодії органів публічного управління з громадськістю шляхом використання запропонованої моделі комунікації органів публічного управління з громадськістю, а також оптимізації суб'єктів комунікаційної взаємодії, які мають бути інформаційно відкриті та доступні;

- підхід до здійснення партисипативного механізму взаємодії органів публічної управління з громадськістю, в частині: розвитку інститутів інтернет-демократії та активізації залучення громадськості до оцінки якості публічного управління, надання громадськості прав та можливості формувати законодавчий порядок денний, висувати свої проекти та визначати пріоритетні напрямки діяльності влади, створення системи громадських рейтингів органів публічного управління;

- функціонування механізму громадського контролю, шляхом включення до кола суб'єктів громадського контролю представників місцевого самоврядування, закріплення у законодавстві поняття «урахування результатів громадського контролю», впровадження інституту громадянського вето в Україні;

3) Дістали подальшого розвитку:

– понятійний апарат публічного управління шляхом уточнення сутності поняття «взаємодія органів публічної управління з громадськістю» це процес об'єднання зусиль взаємодіючих сторін, що реалізуються у відкритому обміні інформацією, досвідом, діяльністю, кожен з учасників цього процесу вибудовує власну стратегію її реалізації уникаючи взаємовиключення, нав'язування власної пріоритетності по відношенню один до одного, з метою врахування потреб та інтересів громадян, захисту їх прав і свобод при формуванні та реалізації державної політики;

– понятійний апарат публічного управління шляхом уточнення сутності поняття «партисипативний механізм взаємодії органів публічного управління з громадськістю» визначено через сукупність принципів, форм і методів діяльності органів публічної управління з організації та поглиблення узгодженої взаємодії з громадськістю, спрямованого на забезпечення вільного обміну інформацією, стимулювання активної участі населення (в різних формах і методах) у підготовці та реалізації рішень урядових і державних структур, залучення його до більш активної боротьби з корупційними стратегіями та контролю над виконавчими органами;

– напрями застосування світового досвіду взаємодії органів публічного управління з громадськістю в Україні, який передбачає підвищення інформаційної мобільності публічного управління, застосування партисипативних технологій, громадського контролю, краудсорсингу, електронних петицій та громадських консультацій.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Аналіз анотацій, тексту дисертації та змісту публікацій Васильковського О.Т. дозволяє вказати на достатню і якісну обґрунтованість та достовірність результатів, отриманих у дослідженні. Наукові положення, висновки та рекомендації належним чином обґрунтовані та підкріплені теоретичними положеннями і осмисленням доречних світових практичних прикладів. Вони відповідають меті та завданням дисертаційної роботи, а реалізовано це комплексом доречних – загальнонаукових і спеціальних – методів дослідження. Висока практична спрямованість результатів дисертаційної роботи забезпечується достатнім рівнем апробації та високим рівнем та репутацією наукових видань, в яких опубліковано результати дисертаційного дослідження.

Апробація дисертації та публікації.

Основні думки дисертаційної роботи було апробовано на авторитетних науково-комунікативних заходах, а саме на Міжнародній

конференції «Приватно-правові та публічно-правові відносини: проблеми теорії та практики»(м. Маріуполь, 24 вересня 2021 року), Міжнародна наукова конференція «Сучасні стратегії сталого розвитку держави і суспільства в контексті глобальних викликів» : матеріали конференції (28-29 грудня 2021 м. Влоцлавек, Республіка Польща). Науково-практична конференція «Сучасна наука: світові тенденції, технології та інновації» (м. Івано-Франківськ, 24-25 грудня 2021 р.), Міжнародна наукова конференція «Вплив європеїзації на публічне управління та адміністрування в Україні» (5–6 жовтня 2022 року м. Рига, Латвійська Республіка», XII Міжнародна наукова конференції «Наукові дослідження: парадигма інноваційного розвитку» (28 вересня 2022 р. Прага, Чехія), XIV Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку» (07 жовтня 2021 р. м. Київ).

Результати дисертаційної роботи повністю висвітлено у 9 наукових працях, зокрема – у 7 статтях у фахових виданнях з державного управління та у низці матеріалів конференцій.

Практична значущість результатів дисертаційного дослідження полягає у тому, що окремі положення та висновки дисертаційного дослідження знайшли практичне застосування. Сформульовані в дисертації положення, висновки та рекомендації мають практичне значення й адресну спрямованість, що підтверджують відповідні довідки про впровадження результатів дослідження. Вони, зокрема, використані Київською обласною радою при підготовці Рішення «Про внесення змін до Стратегії розвитку Київської області на 2020-2027 роки» (довідка від 17.04.2019 р. № 178/69-02), а також у діяльності Харківської районної ради, при розробці Програми економічного і соціального розвитку Харківського району на 2020 рік (довідка від 23.10.2020 р. №02-19/893). Впроваджені в учбовий процес напряму підготовки «Публічне управління та адміністрування» кафедри публічного адміністрування у сфері цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України. (акт від 21.08.2020 р. № 20).

Дотримання академічної доброчесності.

Аналіз дисертаційної роботи та публікацій автора не виявив порушень академічної доброчесності, елементів фальсифікації чи фабрикації тексту.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

1. У межах дисертаційної роботи, дисертанту слід було звернути увагу на темпоральну та просторову ретроспективу становлення та розвитку взаємодії органів публічного управління з громадськістю. Запропонований автором підхід до розгляду механізмів взаємодії органів публічного управління з громадськістю (інформаційно-комунікаційного, партисипативного, краудсорсингу, громадського контролю) не дозволяє визначити їх змістовні концепти за такими основними напрямками: мета, основні завдання та функції; принципи реалізації; суб'єкти та об'єкти; методи впливу; ресурси, умови та середовище тощо. Крім того, автор не конкретизує рівні реалізації того чи іншого механізму взаємодії органів публічного управління з громадськістю, а також не надає характеристик щодо їх потенціальної потужності для забезпечення досягнення мети.

2. У дисертації наголошується на недосконалості нормативно-правового забезпечення взаємодії органів публічного управління з громадськістю в Україні та необхідності його вдосконалення. Між тим, правовий механізм, який має забезпечити взаємодію органів публічного управління з громадськістю в Україні у дисертаційній роботі не розглянуто.

У цілому вказані зауваження не знижують наукової та практичної цінності отриманих результатів, а також не впливають на мою загальну високу оцінку рецензованого дисертаційного дослідження.

Загальні висновки.

Дисертація Васильковського Олександра Тимофійовича є завершеною і авторською науково-дослідною роботою. Вона має суттєву наукову новизну і упевнену практичну перспективу і значущість. Зміст роботи відображає основні наукові положення дисертації та досягнуті наукові результати. Дисертація оформлена відповідно до усіх чинних вимог,

написана науковим стилем і грамотною державною мовою. Стил ь викладу матеріалу зрозумілий, науковий і виважений, а форма подачі ідей – обґрунтована. Дисертація викликає значну зацікавленість досліджуваною проблематикою через доволі глибокий авторський погляд, синтез наукових думок і отримані оригінальні висновки і пропозиції.

Дисертаційна робота Васильковського Олександра Тимофійовича «Механізми взаємодії органів публічного управління з громадськістю» за актуальністю, змістом та повнотою викладу її результатів у публікаціях здобувачки, обсягом і якістю оформлення відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Вважаю, що Васильковський Олександр Тимофійович упевнено заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний рецензент – кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри публічної політики ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Максим Бублій

БУБЛІЙ МАКСИМ ПЕТРОВИЧ

Результат перевірки підпису

Підпис вірний

П.І.Б.

БУБЛІЙ МАКСИМ ПЕТРОВИЧ

РНОКПП

2721501997

Організація (установа)

ФІЗИЧНА ОСОБА

Код ЄДРПОУ

Посада

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для даних від Надавача)

09:38:44 11.03.2024

Сертифікат виданий

КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер

5E984D526F82F38F0400000038FA52017140EC04

Тип носія особистого ключа

Захищений

Алгоритм підпису

dstu4145

Тип підпису

Кваліфікований

Формат підпису

CAAdES-T

Сертифікат

Кваліфікований

ВІДГУК

офіційного опонента - доктора наук з державного управління, професора **Бондарчук Наталії Володимирівни** на дисертаційну роботу **Васильковського Олександра Тимофійовича** на тему «**Механізми взаємодії органів публічного управління з громадськістю**», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Актуальність теми дослідження не викликає сумнівів, оскільки відносини держави та суспільства, їх взаємодія є ключовими як для фундаментальної науки «Публічне управління та адміністрування», так і для сучасного українського суспільства, адже держава – особливий інститут, володіння високим ступенем незалежності від суспільства якому дозволяє бути головною керуючою системою. Зважаючи на складні внутрішні та зовнішні виклики, з якими стикається Україна, наслідки взаємодії органів публічного управління з громадськістю, мають значний вплив на політичну, економічну та соціальну сфери життя країни. Тим не менш, не завжди результат такої взаємодії виправдовує очікування як держави, так і населення загалом.

Актуальність обраної теми підвищується ще й тому, що ґрунтовних наукових досліджень пов'язаних із розкриттям сутності взаємодії органів публічного управління з громадськістю, посилення залучення громадськості до процесу прийняття рішень, забезпечення механізму зворотного зв'язку від громадськості до держави, удосконалення складових механізмів такої взаємодії ще не проводилося.

Дана проблематика викликає інтерес різних галузей вітчизняної науки. Безпосередній зв'язок з науковими програмами та темами, що передбачають вивчення у межах політичних і правових наук, соціології, психології, конфліктології тощо набуває особливого значення, оскільки спрямований на розуміння природи процесу взаємодії, його впливу на суспільство і державу

та розробку ефективних механізмів управління нею.

Безсумнівним вбачається те, що взаємодія органів публічного управління з громадськістю є складною системою, яка повинна вирішувати такі завдання: інформування населення про діяльність органів влади, залучення населення до участі у прийнятті рішень, забезпечення підтримки рішень, та створення сприятливого іміджу органів влади, отримання зворотного зв'язку від населення, що, у підсумку, підвищує рівень довіри населення до публічної влади на задовільному рівні, яка становить базис для системи безпеки країни зсередини. Проте потрібно розуміти, що у післявоєнний період Україні потрібно буде розраховувати на власні сили, тому заходи публічної політики слід спрямовувати на забезпечення належного рівня довіри населення та попередження суспільних конфліктів за рахунок дієвого функціонування механізмів публічного управління та результативної соціально орієнтованої державної політики.

У цьому контексті необхідним є забезпечення системного формування основних механізмів взаємодії органів публічного управління з громадськістю, як механізм громадського контролю, партисипативний механізм, механізм краудсорсингу та інформаційно-комунікаційний механізм. Крім того, важливим є забезпечення достатньої залученості до такого процесу населення, а також урахування наявних у ньому уявлень про соціальну орієнтованість публічної політики, напрями її реалізації, що характеризує вплив інституційного середовища на суспільство.

Усе вищевикладене дозволяє стверджувати, що дослідження взаємодії органів публічного управління з громадськістю набуває особливого значення та актуальності. Все це й зумовлює важливість та актуальність дисертаційного дослідження Олександра Тимофійовича Васильковського.

Актуальність дисертаційного дослідження також підтверджується участю дисертанта у виконанні науково-дослідної роботи Навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна «Організаційно-правовий механізм модернізації публічного управління відповідно до стандартів «good

governance»» (номер державної реєстрації 0116U007248).

Під час виконання науково-дослідної роботи автором розроблено пропозиції щодо вдосконалення взаємодії органів публічного управління з громадськістю, а саме: запропоновані напрями розвитку інформаційно-комунікативного механізму взаємодії органів публічного управління з громадськістю шляхом використання моделі комунікації органів публічного управління з громадськістю; підхід до здійснення партисипативного механізму взаємодії органів публічного управління з громадськістю; функціонування механізму громадського контролю. Зазначені підходи наскрізно проходять через усе дисертаційне дослідження, що дозволили автору виокремити проблеми взаємодії органів публічного управління з громадськістю і в науково-теоретичній площині, і в практичній (с. 80-97; 117-136 тощо). Для розв'язання цих проблем автором обґрунтовано концептуальну модель взаємодії органів публічного управління з громадськістю (рис. 3.2 дисертації).

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, що містяться в дисертації.

Зміст дисертації в цілому характеризується досить високим теоретичним і науково-методичним рівнем вирішення поставлених завдань. За допомогою чітких визначень основних понять, проведеної систематизації різних концепцій, а також з урахуванням зарубіжного досвіду автору вдалося досить аргументовано висловити свої пропозиції щодо розробленої власної методики, яка відкриває можливості для покращення взаємодії органів публічного управління з громадськістю в країні, а також сформулювати ідеї щодо вдосконалення правового регулювання в даній сфері. Позиції, які формулює та відстоює автор роботи ґрунтуються на останніх досягненнях науки і галузі знань «Публічне управління та адміністрування». Варто зауважити, що наукові положення дисертаційної роботи об'єктивно відображають реальний стан інформаційно-комунікаційного механізму взаємодії, розвитку партисипативних відносин, застосування краудсорсингу та громадського контролю.

Запропонована автором модель відкриває перспективи для покращення взаємодії органів публічного управління з громадськістю в Україні шляхом системного та ґрунтового підходу до її здійснення, що сприятиме стабільності, злагоді та розвитку країни.

Основні наукові положення, висновки і рекомендації, викладені у дисертації, є теоретично обґрунтованими, що забезпечується застосуванням раціональної сукупності сучасних загальнонаукових та спеціальних методів і прийомів наукового пізнання, а саме: аналізу й синтезу, логіко-семантичного, діалектичного, методу узагальнення, групування, абстрагування та аналогії, комплексного і системного підходів, монографічного методу, методу статистичного аналізу, соціологічного опитування, експертного опитування, порівняння, абстрактно-логічного методу тощо. Зазначені методи застосовувались у взаємозв'язку та взаємозалежності, що обумовило всебічність, повноту й об'єктивність отриманих наукових результатів. Вдалих вибір методів дослідження, аналіз і синтез наукової літератури, нормативно-правових актів та узагальнення отриманої інформації з метою дослідження, яке полягає в тому, щоб науково-теоретично обґрунтувати та розробити практичні рекомендації щодо вдосконалення механізму взаємодії органів публічного управління з громадськістю в Україні.

Досягнення зазначеної мети дозволило вирішити поставлені дисертантом завдання, а саме: узагальнити науково-теоретичні засади взаємодії органів публічного управління з громадськістю; уточнити сутність, складові та зміст механізмів взаємодії органів публічного управління з громадськістю; виявити проблеми та суперечності взаємодії органів публічного управління з громадськістю у цифровій реальності; дослідити зарубіжний досвід використання механізмів взаємодії органів публічного управління з громадськістю в контексті його застосування в Україні; визначити тенденції змін у взаємодії органів публічного управління та громадськості, обумовлених процесами цифровізації; запропонувати концептуальну модель взаємодії органів публічного управління з громадськістю.

Сформульовані мета і завдання вказують на глибину наукового пошуку, його комплексний характер і інноваційний підхід здобувача до вирішення проблем комплексного загальнотеоретичного дослідження складових та змісту механізмів взаємодії органів публічного управління з громадськістю.

У процесі дослідження дисертантом було проаналізовано значний обсяг нормативного матеріалу, зроблено широкий огляд наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених у сфері публічного управління, загальної теорії права, філософії, соціології, інших галузевих наук. Положення та висновки дисертації ґрунтуються на положеннях Конституції України, законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, які регулюють особливості взаємодії держави з громадськістю, використано міжнародно-правові документи, довідкову літературу, аналітичні та статистичні матеріали тощо.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним з перших комплексних досліджень в якому автором обґрунтовано науково-теоретичні підходи до розробки практичних рекомендацій щодо вдосконалення взаємодії органів публічного управління з громадськістю, що, в свою чергу, дозволило визначити його основні завдання, принципи, функції, методи і форми, уточнити сутність, складові та зміст механізмів взаємодії органів публічного управління з громадськістю.

Особливим досягненням дисертанта є його нові науково обґрунтовані розробки в теорії державного управління. Ці розробки включають наступне: *уперше*:

- дисертант запропонував нове теоретичне обґрунтування концептуальної моделі взаємодії органів публічного управління з громадськістю, яка на відміну від існуючих передбачає наявність рівноправної можливості ініціації взаємодії як органами публічного управління, так і громадськістю та отримання зворотного зв'язку, спирається на загальнометодологічні принципи, включає чітку деталізацію цілей, завдань, умов, комплексне використання механізмів взаємодії, спрямована на

забезпечення стійкого прогресивного розвитку системи публічного управління, забезпечує максимальне спрощення та прискорення процедур взаємодії громадян з державою (підрозділ 3.2, с. 160).

удосконалено:

- на прями розвитку інформаційно-комунікативного механізму взаємодії органів публічного управління з громадськістю шляхом використання запропонованої моделі комунікації органів публічного управління з громадськістю, а також оптимізації суб'єктів комунікаційної взаємодії, які мають бути інформаційно відкриті та доступні (підрозділ 2.3, с. 125);

- підхід до здійснення партисипативного механізму взаємодії органів публічної управління з громадськістю, в частині: розвитку інститутів інтернет-демократії та активізації залучення громадськості до оцінки якості публічного управління, надання громадськості прав та можливості формувати законодавчий порядок денний, висувати свої проекти та визначати пріоритетні напрямки діяльності влади, створення системи громадських рейтингів органів публічного управління (підрозділ 3.2, с. 169);

- функціонування механізму громадського контролю, шляхом включення до кола суб'єктів громадського контролю представників місцевого самоврядування, закріплення у законодавстві поняття «урахування результатів громадського контролю», впровадження інституту громадянського вето в Україні (розділ 1.3, с. 57-64);

набуло подальшого розвитку.

- понятійний апарат публічного управління шляхом уточнення сутності поняття «взаємодія органів публічної управління з громадськістю» це процес об'єднання зусиль взаємодіючих сторін, що реалізуються у відкритому обміні інформацією, досвідом, діяльністю, кожен з учасників цього процесу вибудовує власну стратегію її реалізації уникаючи взаємовиключення, нав'язування власної пріоритетності по відношенню один до одного, з метою врахування потреб та інтересів громадян, захисту їх прав і свобод при формуванні та реалізації державної політики (розділ 1.3, с. 44-58);

- понятійний апарат публічного управління шляхом уточнення сутності

поняття «партисипативний механізм взаємодії органів публічного управління з громадськістю» визначено через сукупність принципів, форм і методів діяльності органів публічного управління з організації та поглиблення узгодженої взаємодії з громадськістю, спрямованого на забезпечення вільного обміну інформацією, стимулювання активної участі населення (в різних формах і методах) у підготовці та реалізації рішень урядових і державних структур, залучення його до більш активної боротьби з корупційними стратегіями та контролю над виконавчими органами (розділ 1.3, с. 65-67);

- напрями застосування світового досвіду взаємодії органів публічного управління з громадськістю в Україні, який передбачає підвищення інформаційної мобільності публічного управління, застосування партисипативних технологій, громадського контролю, краудсорсингу, електронних петицій та громадських консультацій (розділ 2.2, с. 98-116).

Загалом наукова новизна визначається сучасною постановкою проблеми, дослідженням нових ідей та тенденцій в аспекті теми дисертації. У роботі дістали подальший розвиток раніше проаналізовані положення, а також сформульовані нові наукові тези і висновки, запропоновані автором особисто та надані ним до захисту.

Ознайомлення з дисертаційним дослідженням дає підстави для висновку про те, що автором майже в повній мірі вирішено зазначені вище завдання та досягнута мета дослідження та вперше у вітчизняній доктрині публічного управління здійснено комплексне теоретико-правове дослідження механізму взаємодії органів публічного управління з громадськістю у контексті останніх змін до чинного законодавства.

Обсяг дисертаційної роботи відповідає встановленим вимогам. Сформульовані в дисертації наукові положення та висновки є загалом обґрунтованими і достовірними. Автором для обґрунтування власних висновків і пропозицій використано достатню кількість джерел, що свідчить про глибину наукового пошуку і забезпечує комплексний розгляд поставлених завдань.

Повнота викладу одержаних результатів. Усі основні наукові ідеї, положення та висновки дисертації повною мірою є апробованими, доступними широкому науковому загалу. Результати наукового пошуку знайшли відбиття у дев'яти наукових статтях, із них: 6 статей у наукових фахових виданнях затверджених Міністерством освіти і науки України, 10 публікацій і тез доповідей, оприлюднених на наукових конференціях.

Висновки, пропозиції і рекомендації, що містяться у дисертації, мають безперечне теоретичне і практичне значення. Результати дослідження, які стосуються здійснення партисипативного механізму взаємодії органів публічної управи з громадськістю, в частині: розвитку інститутів інтернет-демократії та активізації залучення громадськості до оцінки якості публічного управління, надання громадськості прав та можливості формувати законодавчий порядок денний, висувати свої проекти та визначати пріоритетні напрямки діяльності влади, створення системи громадських рейтингів органів публічного управління, вже використовуються в організаційній діяльності Департаменту по роботі з громадськими об'єднаннями Харківської міської ради (довідка від 17.09.2023 р. № 178/69-02).

Крім того, надані рекомендації, що включають чітку деталізацію цілей, завдань, умов, комплексне використання механізмів взаємодії, забезпечують максимальне спрощення та прискорення процедур взаємодії громадян з державою враховуються Виконавчим комітетом Полтавської міської ради при розробці Цільової програми «Організація підтримки та реалізації стратегічних ініціатив і підготовки проектів розвитку Полтавської міської територіальної громади на 2021-2025 роки» (довідка від 23.10.2023 р. №02-19/893).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Водночас, як і при дослідженні будь-якої складної і нової проблематики, в зазначеному дисертаційному дослідженні містяться дискусійні положення, які можуть стати підґрунтям наукової дискусії та напрямками подальшої розробки даної проблеми.

1. Запропонований автором перелік механізмів взаємодії органів публічного управління з громадськістю (у підрозділі 1.3 інформаційно-комунікаційний, партисипативний, краудсорсингу, громадського контролю) не є повним та таким що повною мірою розкриває їх зміст. Поза увагою автора залишились такі з традиційних механізмів, що використовуються у межах наукових досліджень державно-управлінського спрямування, як правовий, економічний, економічний, фінансовий, організаційний, мотиваційний та політичний. Крім того, текст підрозділу 1.3 не містить конкретизації автором змісту та структури відповідних механізмів.

2. Має місце невідповідність поставленого завдання дослідження зазначеним пунктам «удосконалено». Так, серед завдань наголошується на уточненні сутності, складових та змісту механізмів взаємодії органів публічного управління з громадськістю» (авторська редакція). Проте в розділі наукова новизна одержаних результатів зазначено, що в роботі вдосконалено «підхід до здійснення партисипативного механізму взаємодії органів публічної управління з громадськістю». При цьому належним чином не конкретизовано, який саме підхід (концептуальний, системний, процесний тощо) автор удосконалює в межах партисипативного механізму взаємодії органів публічної управління з громадськістю.

3. На стор. 81-82 автором визначено основні принципи формування інформаційно-комунікативного механізму взаємодії органів публічного управління з громадськістю. Натомість враховуючи важливість інформаційно-комунікативного механізму для взаємодії органів публічної управління з громадськістю, добре було б отримати від автора визначення даного механізму його структуру та основні складові, що на нашу думку тільки посилює дисертаційну роботу.

4. На нашу думку, доречно було б розширити висновки до кожного розділу дисертації, а також вказати в межах цих висновків конкретні статті, де автор опублікував наведені пропозиції. Це підкреслить академічний характер дослідження та сприятиме зручності ознайомлення з ним.

5. В дисертації дуже обмежена кількість статистичних даних,

зустрічаються певні стилістичні недоліки.

Висловлені пропозиції та зауваження в більшій мірі є переважно дискусійними та не створюють суттєвого впливу на високий рівень виконаної дисертаційної роботи. Теоретичні результати й наукові положення, які містяться в даній дисертації характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий вклад дисертанта в науку державного управління.

Крім того, висловлені зауваження не ставлять під сумнів значимість роботи, достовірність її висновків, наукову новизну та вагомість одержаних результатів з урахуванням фундаментальності проблематики. Необхідно визнати, що у дисертаційному дослідженні Васильковського О.Т. здійснено теоретичне узагальнення і запропоновано концептуальну модель взаємодії органів публічного управління з громадськістю, що включає в себе: суб'єкти та об'єкти взаємодії (залежить від ініціатора); принципи; мету, завдання, умови; форми; механізми (інформаційно-комунікативний, партисипативний, краудсорсинг та механізм громадського контролю); результати взаємодії. При організації процесу взаємодії для прийняття управлінських рішень суб'єктами взаємодії відповідно до їх актуальних завдань можуть бути органи публічного управління або громадськість.

Погоджуємося з дисертантом, що взаємодія органів публічного управління з громадськістю, може бути ініційована як з боку органів публічної влади, так і з боку громадськості, що вдало ним продемонстровано у дослідженні. Запропонований автором підхід може допомогти уникнути типових помилок в організації та діяльності органів виконавчої влади, зменшити негативні наслідки оптимізації, гарантувати прозорість і підзвітність публічного управління громадянському суспільству.

Загальний висновок. Дисертаційна робота виконана на високому теоретичному рівні, матеріал дисертації викладено в логічній послідовності, всі висновки отримали необхідну і достатню теоретичну аргументацію та є методологічно обґрунтованими. За своїм змістом і загальною спрямованістю дисертаційне дослідження Васильковського О.Т. відповідає галузі знань та спеціальності 281 – «Публічне управління та адміністрування», робота

виконана на актуальну тему, сформульовані в ній наукові положення, висновки та рекомендації є обґрунтованими, достовірними, містять наукову новизну та мають практичну значущість, пройшла належну апробацію. Дисертація є самостійною завершеною роботою, в якій відсутні порушення академічної доброчесності.

Керуючись вищевикладеним робимо висновок, що дисертація Васильковського Олександра Тимофійовича на тему «Механізми взаємодії органів публічного управління з громадськістю», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії, відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування.

Офіційний опонент:

Наталія БОНДАРЧУК

Доктор наук з державного управління,
професор, завідувачка кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
Дніпровського державного аграрно-
економічного університету

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 17:30:45 05.03.2024

Назва файлу з підписом: Відгук опонента Бондарчук Н.pdf.p7s
Розмір файлу з підписом: 484.1 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Відгук опонента Бондарчук Н.pdf
Розмір файлу без підпису: 466.8 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: БОНДАРЧУК НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

П.І.Б.: БОНДАРЧУК НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2891709441

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 17:30:44
05.03.2024

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F040000003E773F0139D0B804

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в одному файлі (CAAdES enveloped)

Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAAdES-X Long)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2024.03.01 13:00

Голові разової спеціалізованої
вченої ради Харківського
національного університету
імені В. Н. Каразіна професору
Миколі КОВАЛЕНКУ,
майдан Свободи 4,
м. Харків, 61022

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

доктора наук з державного управління, професора **Антонової Людмили Володимирівни** на дисертацію **Васильковського Олександра Тимофійовича** на тему **«Механізми взаємодії органів публічного управління з громадськістю»** подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

Актуальність обраної теми дослідження. Однією з найважливіших умов прискорення соціально-економічного розвитку будь-якої сучасної країни є реформування системи публічного управління. Однак за деякими пріоритетними напрямками дана робота тільки починає здійснюватися. Насамперед, це стосується заходів, спрямованих на оптимізацію взаємодії органів публічної влади з громадськістю та розвиток форм участі громадянського суспільства у розробці та прийнятті рішень органів виконавчої влади.

Характер розвитку управлінських і соціально-економічних процесів в Україні, відображає наразі загальносвітові кризові тенденції. Періодична нездатність державного апарату отримувати інформацію від суспільства і адекватно на неї реагувати, загострення недовіри між владою і громадянами, розчарованість населення діями влади через низьку соціальну орієнтованість держави і декларативність проголошуваних цілей і завдань, надмірна бюрократизація державних органів, високий рівень корупції, нехтування інтересами суспільства – вимагають розвитку нових, більш цілісних, перспективних та ефективних форм взаємодії між державою і громадськістю. Неможливо створити атмосферу взаємної довіри між суспільством і владою, якщо як і раніше громадяни не будуть розуміти, де, як і чому народжуються ті чи інші державні рішення. У зв'язку з цим зберігає своє значення наукова і практична проблема пошуку оптимальних форм взаємодії органів публічного управління з громадськістю.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано в рамках наукової теми Навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського

національного університету імені В.Н. Каразіна: «Організаційно-правовий механізм модернізації публічного управління відповідно до стандартів «good governance»» (номер державної реєстрації 0116U007248). Особистий внесок здобувача у виконання науково-дослідної роботи полягає у науково-теоретичному дослідженні концептуальної моделі взаємодії органів публічного управління з громадськістю. Таким чином представлено Васильковським Олександром Тимофійовичем дисертаційне дослідження на тему «Механізми взаємодії органів публічного управління з громадськістю», є, безумовно, актуальним та відповідає потребам сьогодення.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність.

Зміст дисертації відповідає меті та предмету дослідження, включає аналіз як теоретико-методологічних засад з теми дослідження, так і питання практичного впровадження результатів, отриманих при розгляді механізмів взаємодії органів публічного управління з громадськістю.

Дисертація характеризується єдністю змісту та структурно-логічною схемою викладання матеріалу. В основу представлених теоретичних положень взаємодії органів публічного управління з громадськістю покладено як класичні роботи в цій сфері, так і публікації вітчизняних і іноземних дослідників, які представляють сучасні погляди на дану проблематику. Ґрунтуючись на існуючих підходах до розгляду проблеми взаємодії органів публічного управління з громадськістю, основні складові дисертації відображають і принципово нову постановку завдання, що передбачає наявність рівноправної можливості ініціації взаємодії як органами публічного управління, так і громадськістю та отримання зворотного зв'язку.

У роботі чітко визначені об'єкт і предмет дослідження. Сформульовані мета дисертаційного дослідження та завдання на його проведення свідчать про глибину наукового пошуку, його міждисциплінарний характер та інноваційний підхід до розгляду проблеми взаємодії органів публічного управління з громадськістю. Вивчення змісту дисертації дозволяє зробити обґрунтований висновок, що сформульовані гіпотези підтверджені, визначення на їх основі завдання вирішені та поставлена мета дослідження досягнута.

У вступі до дисертації визначено актуальність дисертаційного дослідження, сформульовано його мету та завдання, об'єкт та предмет роботи. Розкрито наукове та практичне значення дисертації.

Перший розділ присвячено розгляду науково-теоретичні засади взаємодії органів публічного управління з громадськістю.

Найважливішим аспектом розвитку системи публічного управління є наявність механізму ефективного зворотного зв'язку та моніторингу громадської думки, а також створення інституційних засад середовища транспарентності в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.

Узагальнено форми взаємодії органів публічного управління з громадськістю, такі як: контакти представників органів публічного управління

з лідерами громадських об'єднань і організацій, асоціацій, суспільно-політичних рухів, конфесійних спільнот і т. д.; опитування громадської думки; зустрічі з громадськістю, публічні слухання, управлінське консультування, громадську експертизу, переговори і посередництво, з'їзди громадських і суспільно-політичних об'єднань, асоціацій, професійних спілок.

У *другому розділі* проаналізовано сучасний стан взаємодії органів публічного управління з громадськістю. Розглянуто як змінились форми і способи взаємодії органів публічного управління у цифровій реальності з громадськістю. Досліджено закордонний досвід використання механізмів взаємодії органів публічного управління з громадськістю. Критично розглянуто взаємодію органів публічного управління з громадськістю Харківської області в комунікаційному просторі.

Доведено, що взаємодія органів публічного управління з громадськістю в мережі «Інтернет» визначається значним числом факторів, які, на наш погляд, доречно об'єднати в п'ять категорій: економічні, соціокультурні, політичні, технологічні, фактори громадської безпеки. Також при цьому слід розділити фактори внутрішнього і зовнішнього середовища (внутрішньодержавні та міжнародного, глобального рівня).

У *третьому розділі* розглянуто удосконалення взаємодії органів публічного управління з громадськістю. Визначено тенденції та тренди змін у взаємодії органів публічного управління та громадськості, обумовлених процесами цифровізації, серед яких: зміна різних видів комунікацій; розширення кола суб'єктів, які є одночасно творцями і споживачами контенту в мережі; заміна «живого спілкування» віртуальним; збільшення числа осіб, які є акторами в мережі; зміна патернів споживчої поведінки, що реалізуються в комунікаціях в мережі: швидкість, комфортність, розвиненість; особливості реалізації свободи в процесах комунікації в мережі; орієнтація на приналежність до мережевих спільнот, постійна самоідентифікація з певними культурними та соціальними групами.

Використання автором міждисциплінарного підходу з урахуванням існуючої наукової й емпіричної бази дозволило не тільки отримати різнобічне висвітлення досліджуваної проблематики, але і формулювання численних висновків і пропозицій, які мають всі ознаки наукової новизни.

Сформульовані в дисертації наукові положення та висновки є обґрунтованими і достовірними. Для обґрунтування власних висновків і пропозицій автором зроблено посилання на 291 найменування джерел на 29 сторінках, що свідчить про глибину наукового пошуку і забезпечує комплексний підхід до розгляду поставлених завдань.

При підготовці дисертації автором використана належна науково-методична база, яка ґрунтується на комплексі загальних і спеціальних наукових методів. В сукупності це забезпечило одержання об'єктивних наукових результатів, обґрунтованість і достовірність зроблених висновків і підготовлених пропозицій. Використано звітно-аналітичні матеріали та дослідження, інформаційні матеріали тощо.

Достовірність, наукова новизна одержаних результатів. Комплексність та об'єктивність результатів наукового дослідження підтверджує його наукова новизна. У результаті проведеного дослідження отримано нові наукові й практичні результати, які полягають у вирішенні наукового та практичного завдання щодо розробки теоретичних засад та обґрунтування напрямків практичної реалізації вдосконалення взаємодії органів публічного управління з громадськістю:

вперше: теоретично обґрунтовано концептуальну модель взаємодії органів публічного управління з громадськістю, яка на відміну від існуючих передбачає наявність рівноправної можливості ініціації взаємодії як органами публічного управління, так і громадськістю та отримання зворотного зв'язку, спирається на загальнометодологічні принципи, включає чітку деталізацію цілей, завдань, умов, комплексне використання механізмів взаємодії, спрямована на забезпечення стійкого прогресивного розвитку системи публічного управління, забезпечує максимальне спрощення та прискорення процедур взаємодії громадян з державою;

удосконалено: напрями розвитку інформаційно-комунікативного механізму взаємодії органів публічного управління з громадськістю шляхом використання запропонованої моделі комунікації органів публічного управління з громадськістю, а також оптимізації суб'єктів комунікаційної взаємодії, які мають бути інформаційно відкриті та доступні; підхід до здійснення партисипативного механізму взаємодії органів публічного управління з громадськістю, в частині: розвитку інститутів інтернет-демократії та активізації залучення громадськості до оцінки якості публічного управління, надання громадськості прав та можливості формувати законодавчий порядок денний, висувати свої проекти та визначати пріоритетні напрямки діяльності влади, створення системи громадських рейтингів органів публічного управління; функціонування механізму громадського контролю, шляхом включення до кола суб'єктів громадського контролю представників місцевого самоврядування, закріплення у законодавстві поняття «урахування результатів громадського контролю», впровадження інституту громадянського вето в Україні;

дістали подальшого розвитку: поняттєвий апарат публічного управління шляхом уточнення сутності поняття «взаємодія органів публічного управління з громадськістю» це процес об'єднання зусиль взаємодіючих сторін, що реалізуються у відкритому обміні інформацією, досвідом, діяльністю, кожен з учасників цього процесу вибудовує власну стратегію її реалізації уникаючи взаємовиключення, нав'язування власної пріоритетності по відношенню один до одного, з метою врахування потреб та інтересів громадян, захисту їх прав і свобод при формуванні та реалізації державної політики; уточнення сутності поняття «партисипативний механізм взаємодії органів публічного управління з громадськістю» визначено через сукупність принципів, форм і методів діяльності органів публічного управління з організації та поглиблення узгодженої взаємодії з громадськістю, спрямованого на забезпечення вільного

обміну інформацією, стимулювання активної участі населення (в різних формах і методах) у підготовці та реалізації рішень урядових і державних структур, залучення його до більш активної боротьби з корупційними стратегіями та контролю над виконавчими органами; напрями застосування світового досвіду взаємодії органів публічного управління з громадськістю в Україні, який передбачає підвищення інформаційної мобільності публічного управління, застосування партисипативних технологій, громадського контролю, краудсорсингу, електронних петицій та громадських консультацій.

Отже, результати проведеної експертизи дисертації дозволяють зробити обґрунтований висновок про те, що винесені на захист положення мають новизну як у теоретико-науковій, так і у прикладній сфері публічного управління.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях. Основні положення дисертаційної роботи викладено у 9 наукових публікаціях, з них 6 – у наукових фахових виданнях з державного управління, 1 – в закордонних і міжнародних виданнях; 3 – тези доповідей на науково-практичних конференціях.

Кількість опублікованих праць та їх змістовне наповнення відповідає вимогам, що встановлені МОН України щодо дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Результати дисертаційного дослідження також були представлені на низці науково-практичних конференціях.

Кількість, обсяг та зміст опублікованих праць відповідають вимогам п. 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 (зі змінами). Усі отримані наукові результати дисертації опубліковані. Участь автора дисертації у спільних публікаціях розкрито у списку публікацій.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам. Зміст дисертації розкриває поставлену мету в повному обсязі. Дисертаційну роботу викладено в чіткій логічній послідовності відповідно до завдань дослідження. Науковим положенням, викладеним у дисертації, притаманні логічність і повнота. Отримані висновки та рекомендації є цілком обґрунтованими. Дисертація має традиційну структуру: вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки. Список використаних джерел налічує 291 найменування.

Дискусійні питання та зауваження щодо змісту дисертації

Відаючи належне здобуткам дослідження Васильковського Олександра Тимофійовича та відзначаючи позитивні сторони дисертаційної роботи, водночас, потрібно звернути увагу на деякі висновки і твердження, а також висловити окремі зауваження щодо положень дисертації, що викликають певні дискусійні питання:

1. Не дивлячись на порівняно вдалу архітектоніку розбудови дисертаційної роботи (приблизно однаковий обсяг розподілу змісту між розділами та

підрозділами) не зовсім зрозумілою є логіка подання послідовності окремих підрозділів. Наприклад, зміст підрозділу 2.1. «Органи публічного управління у цифровій реальності: зміна форм і способів взаємодії з громадськістю» скоріше за все повинен бути похідним від підрозділу 2.2. «Закордонний досвід використання механізмів взаємодії органів публічного управління з громадськістю», в якому також аналізується досвід інших країн взаємодії органів публічного управління з громадськістю. Крім того, зміст розділу 2.2. скоріше відповідає «міжнародному досвіду», а не досвіду окремих країн у взаємодії органів публічного управління з громадськістю. Не заперечуючи необхідність розгляду «міжнародного досвіду», вважаємо що робота значно виграла якщо б дисертант звернув увагу на досвід не тільки країн зі сталою формою демократії, але й країн Східної Європи, які відносно не давно стали на шлях демократичного розвитку та пошуку шляхів взаємодії органів публічного управління з громадськістю.

2. Крім того, текст дисертації не позбавлений стилістичних огріх, що інколи порушує органіку наукового стилю дисертації. Також існує певна неузгодженість сторінок змісту з реальним місцем розміщення структурних частин, а також певна невідповідність деяких посилань у тексті списку використаних джерел. Також, список літератури не містить роботи тих вчених, про внесок яких у розвиток науки державного управління згадує автор. При цьому, констатуємо на значному внесоку таких вчених як: Л. Величко, С. Газарян, О. Дація, В. Дзюндзюка, М. Корецького, О. Крюкова, М. Латиніна, С. Майстра, В. Мороза, В. Огаренка, В. Статівки, А. Халецької, Ю. Ульяновченка тощо, але при цьому недостатньо використовує їх наукові роботи на рівні підґрунтя для розбудови власного наукового пошуку.

3. Аналізуючи складові, зміст та використання механізмів взаємодії органів публічного управління з громадськістю, автор не всі свої пропозиції доводить до рівня конкретних пропозицій та методичних рекомендацій. Це значно б підвищило рівень наукових здобутків автора. Між тим, інколи дисертант захоплюється переказом змісту нормативно-правових актів з зазначеної проблеми.

4. В п. 2.2 дуже детально описується закордонний досвід використання механізмів взаємодії органів публічного управління з громадськістю, але при цьому не виділяються у послідовну структуру найбільш корисні складові, які б було можливо впровадити в Україні.

5. В дисертаційній роботі є значна кількість таблиць та рисунків, що позитивно впливає на сприйняття матеріалу, проте немає схеми, яка б узагальнювала фактори, що перешкоджають запровадженню концептуальної моделі взаємодії органів публічного управління з громадськістю, натомість така схема підсилила б дисертаційне дослідження.

Висловлені зауваження відтворюють творчий характер роботи, суттєво не впливаючи на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження О.Т.Васильковського та характеризують значну складність досліджуваної проблематики.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Васильківського Олександра Тимофійовича «Механізми взаємодії органів публічного управління з громадськістю» є завершеним самостійним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему. Вона містить теоретичні та методологічні засади, розробки науково-практичних рекомендацій щодо прикладних аспектів щодо проведення повноцінної реформи децентралізації державного управління як засобу регіонального розвитку. Рівень проведених досліджень та їх практична спрямованість свідчать про наукову зрілість здобувачки, висновки роботи є достатньою мірою аргументованими і доказовими.

Важливість одержаних дисертантом наукових результатів, їх практична цінність у сукупності становлять необхідні підстави для твердження про те, що представлена дисертаційна робота Васильківського Олександра Тимофійовича «Механізми взаємодії органів публічного управління з громадськістю» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ № 341 від 21.03.2022 р.), а її авторка заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління,
професор, професор кафедри обліку і
аудиту Чорноморського національного
університету ім. П. Могили

Людмила АНТОНОВА

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 17:10:28 05.03.2024

Назва файлу з підписом: на сайт Відгук опонента Антонової.pdf.p7s
Розмір файлу з підписом: 1.0 МБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: на сайт Відгук опонента Антонової.pdf
Розмір файлу без підпису: 1009.3 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: АНТОНОВА ЛЮДМИЛА ВОЛОДИМИРІВНА

П.І.Б.: АНТОНОВА ЛЮДМИЛА ВОЛОДИМИРІВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2824610700

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 17:10:27 05.03.2024

Сертифікат виданий: АЦСК АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Серійний номер: 248197DDFAB977E5040000006B8B00011FF41504

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в одному файлі (CAAdES enveloped)

Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAAdES-X Long)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2023.12.21 13:00